

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Областна администрация
Пазарджик

Изх. № Z-35/29.05.2025

УТВЪРЖДАВАМ: /П/

ВАЛЕНТИНА КАЙТАЗОВА

Областен управител

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЧАСТ 1: Доклад за състоянието на защитата при бедствия (ДСЗБ) на територията на област Пазарджик

1. През изминалата 2024 г. бяха проведени:

1.1 Едно планово заседание през месец април 2024 г. с превантивна насоченост на Областния щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия при Областна администрация – Пазарджик. На заседанието беше взето едно решение.

1.2 Второ планово заседание през месец юли 2024 г. на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия (ОблСНРБ) във връзка с организирането на експертна работна среща с всички заинтересовани институции в област Пазарджик, за координация на мерките за превенция, както и действията в случай на възникване на горски пожари. На проведеното заседание бяха взети три решения.

1.3 Трето Извънредно заседание на ОблСНРБ през месец септември 2024 г. във връзка с проблемите свързани със засушаването и разглеждане и обсъждане състоянието на всички изкуствени и естествени водоеми, речни корита, дерета и канализационна инфраструктура, попадащи на територията на област Пазарджик. ОблСНРБ излезе с изводи от проведеното обсъждане и Доклад в изпълнение на Заповед № Р-154 от 29.08.2024 г. на г-н Димитър Главчев – Министър-председател на Република България, изпратен до Министър-председателя чрез писмо с наш изх. № 0300-97-14/05.09.2024 г.

1.4 Четвърто планово заседание на ОблСНРБ през месец ноември 2024 г. във връзка с организирането на подготовката за зимно поддържане в област Пазарджик за зимен сезон 2024-2025 г.

На второ планово заседание през месец юли 2024 г. на ОблСНРБ бяха привлечени допълнителни членове и представители на ИАРА и ловно-рибарските дружества на територията на област Пазарджик, като имащи отношение по разглежданите въпроси.

През изминалата година бяха взети и изпълнени голям брой решения, като с най-голяма необходимост и приоритет бе актуализирането на Областния план за защита при бедствия на област Пазарджик.

През 2024 г. започна и обстойно преразглеждане на Областния план за защита при бедствия на област Пазарджик, като в процеса на преразглеждане и актуализация, бяха извършени актуализации и в профила на риска. Към момента, преразглеждането, актуализации и корекции са в последен стадии на работа и

предстои на по-късен етап през 2025 г. да започне процедура по съгласуване и утвърждаване на Областния план за защита при бедствия на област Пазарджик.

Не бяха срещнати затруднения с работа на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия и Областния щаб за защита при бедствия през 2024 г.

Всички проведени заседания се считат за редовни, предвид постигане на необходимият кворум за тях, съгласно попълнените листове за присъствие.

2. Информация за изградената система за наблюдение и оценка на поставените цели и задачи при планирането на защитата при бедствия - Във връзка с Решение на Министерски съвет № 865/26.11.2020 г. за приемане на Национална програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г. и на основание чл. 6г, чл. 64б, т. 1 от ЗЗБ е разработена Областната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г. на област Пазарджик, в съответствие с изискванията на Закона за защита при бедствия и Указанията за разработването и изпълнението на областни и общински програми за намаляване на риска от бедствия, дадени от Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет на Република България. Същата е приета от Съвета за намаляване на риска от бедствия на Министерски съвет и приета с Решение № З-34/14.06.2021 г. на Областен управител.

Съгласно изискванията на чл.6г, ал.2 от ЗЗБ, проекта на Областната програма е публикуван на интернет страницата на Областна администрация – Пазарджик, с цел обществено обсъждане за срок от 1 месец.

На основание чл.6г, ал.3 от ЗЗБ, с писмо наш изх. №0400-24 от 08.03.2021г. Областната програма е представена за приемане от Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет.

С писмо рег. №198300-3896/11.06.2021г. на ГД ПБЗН, Съвета за намаляване на риска от бедствия към МС уведомява Областния управител на област Пазарджик, че Областната програма е приета, като дава указания за отстраняване или добавяне на определени абзаци. Необходимите корекции са извършени. През изминалата 2024 г. в Областна администрация – Пазарджик беше разработен и приет Годишен план за изпълнение на Областната програма за намаляване на риска от бедствия, съгласно чл. 6д, ал. 5 и 6 от ЗЗБ.

Във всички 12 общини на територията на областта също са разработени Общински програми за намаляване на риска от бедствия.

В началото на всяка година се разработват Годишни планове за изпълнение на областната/общинските програми за намаляване на риска от бедствия съгласно чл. 6г, ал. 5 и ал. 6 от Закона за защита при бедствия

3. На територията на област Пазарджик през предходната 2024 година се наблюдаваха голям брой природни стихии, но чрез навременни действия от страна на РДПБЗН – Пазарджик, кметовете на общини и създадените доброволни формирования по реда на Закона за защита при бедствия (ЗЗБ), както и добрата организация и успешна комуникация между отделните институции на територията на областта, **НЯМА ОБЯВЯВАНИ БЕДСТВЕНИ ПОЛОЖЕНИЯ** по реда на глава Пета от ЗЗБ.

4. Профил на риска:

В Плана за защита при бедствия на област Пазарджик, утвърден със Заповед №РД-107/11.05.2021г. на Областен управител е изложено описание на опасностите/рисковете с характеристика на тяхната вероятност и последици. **Опасност от земетресение:**

Пазарджишка област попада в Средногорския сеизмичен район, който включва Софийска-Маришка и Тунджанска сеизмични зони. Маришката зона обхваща средното течение на р. Марица в районите на Пазарджик, Пловдив и Димитровград. Огнищата на земетресенията имат дълбочина 10-100 км и магнитуд 7.1-7.5 по Рихтер. С най-висока интензивност (10) е района на Пловдив, Чирпан, Първомай. Има сравнително висока повтаряемост.

Друг сеизмичен район, който оказва влияние в областта е Рило-Родопския сеизмичен район, който включва Струмската, Местенската и Велинградската зони.

Велинградската зона обхваща горното течение на река Марица. Земетръсното огнище има дълбочина около 100 км и магнитуд 7-8 по Рихтер. Има основна линия на разлом Велинград- Самоков. Вероятно земетресение с епицентър гр. Велинград би засегнало всички общини на територията на областта.

4.2. Опасност от наводнение:

Наводнението е временно заливане с вода на значителна територия в резултат на природни сили или разрушени хидротехнически съоръжения (язовирни стени, диги и други). Наводненията са бедствия, които се пораждат преди всичко от силно нарастване на речния отток, вследствие на обилни и проливни дъждове, интензивно снеготопене, заприщване на речните корита или нарушена проводимост на коритата. В някои случаи наводнения могат да се получат от несинхронизирано изпускане на води от язовири от няколко поречия и събиращи се в главна река, но може да са от дейности на човека (изхвърляне на строителни отпадъци в речните корита, незаконно строителство в заливни зони, обезлесяване и земеползване в заливни тераси и други), разрушаване на язовирни стени или други хидротехнически съоръжения (използване на материала от дигите и нарушаване на техните функции).

4.2.1. Речни наводнения:

Този тип наводнения се появяват във всички видове речни басейни, от най-малките потоци до най-големите реки.

В действащия План за управление на риска от наводнения на Басейнова дирекция Източноевропейски район са представени данни за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Независимо от представената информация, риск от наводнения в различна степен и по различни причини съществува за всички населени места, през чиито територии преминават потоци, дерета или реки.

4.2.2. Наводнения в следствие преливане на голям язовир или повреда на язовирна стена:

Този тип наводнения са неочаквани и бързи, с висока скорост на водата, а последиците за населените места и инфраструктурата са катастрофални. Времето за реакция е минимално.

На територията на областта има 11 броя язовири с капацитет над 1 млн. кубически метра вода. Това са язовирите: Батак, Белмекен, Чаира, Тополница, Голям Беглик, Широка поляна, Беглика, Тошков чарк, Малка Мътница, Танова могила край село Овчеполци и Карабунар.

Опасност представляват и всички язовири на каскаден принцип, при които е възможен „ефект на доминото“ при преливане или скъсване на язовирна стена и чиито отток на водата преминава през населени места.

4.2.3 Наводняване на сгради и територии в следствие на високи подпочвени води и преовлажняване на почвата:

Този тип наводнявания са характерни за равнинните територии и се дължат на продължителни и обилни валежи или снеготопене и невъзможността на почвата да поема или да оттича повърхностните води. Възможно е да се появят и на места, които са по-ниски от коритото на река или дере. Подобни явления оказват влияния върху основите на сградите, появяват се слягания и пукнатини, съществува опасност от увреждане на електрическите инсталации в сградите, увреждане на котелни помещения, архиви, мазета и други. Особено опасни са за постройките от кирпич и е възможно разрушаване на сградите.

Възможно е да се получи и загуба на селскостопанска продукция при наводнените обработваеми площи.

На територията на областта подобни наводнения се получават в селата около град Пазарджик: Мало Конаре, Добровница, Главиница, Мокрище, Хаджиево, Огняново и село Виноградец в община Септември.

4.2.4 Наводнения от липса на капацитет на отводнителните съоръжения в урбанизираните територии:

Това е наводнение на земя или имот в застроена среда, особено в по-гъсто населени райони, причинено от валежи, които надвишават капацитета на дренажните системи и дъждовната канализация. Въпреки че понякога се задейства от събития, като валеж или снеготопене, градското наводнение е състояние, характеризиращо се с неговите повтарящи се и системни въздействия върху общностите и може да се случи независимо от това дали засегнатите общности са разположени в рамките на определените заливни зони или в близост до воден басейн.

На територията на областта е възможно да се получи подобно наводнение във всички населени места с изградена канализационна мрежа. Щетите обикновено са материални, но е необходимо допълнително да се извършва дезинфекция на помещенията.

4.2.5 Наводнения от повреда на хвостохранилища и шламохранилища:

Хвостохранилището е съоръжение използвано за съхраняване на странични продукти от минни операции след отделянето на рудата от скалата. Обикновено се изгражда база или начална стена, която се издига постепенно, докато се напълва със смес от вода и отпадъци. Материалите, използвани за издигане на стената, могат да включват самите утайки и пръст.

На територията на областта има изпълнени 6 хвостохранилища и едно шламохранилище. Хвостохранилищата „Радка“ и „Елшица“ са с преустановена експлоатация и е извършена рекултивация на терените.

Намиването в хвостохранилище „Влайков връх“ се извършва в котлована на закритата мина и няма опасност от скъсване на стена на съоръжението.

Най-голямото хвостохранилище в областта е „Люляковица“, собственост на „Асарел Медет“ АД. Разположено е на река Люляковица, която е десен приток на река Банска Луда Яна. При скъсване на стена на съоръжението е възможно изтичане на десетки милиона тона хвост и киселинна вода и са възможни катастрофални човешки, материални и екологични щети по поречията на реките Люляковица, Банска Луда Яна, Луда Яна и Марица. Застрашени са всички населени места по поречията на изброените реки. Хвостохранилището е от най-висок клас и е оборудвано с контролно-измервателна система, като риска за повреда на съоръжението е минимален.

Хвостохранилище на кариера Огняново и шламохранилище на „Мрамор-Риолит –Б“ АД Брацигово не представляват опасност за населени места.

4.3 Опасност от ядрена или радиационна авария:

Радиоактивните вещества, постъпили в организма на човека създават предпоставки за възникване на болестни състояния (лъчева болест, различни видове рак) и нарушават основни функции на човешкия организъм.

Радиоактивността може да бъде естествена и изкуствена.

Естествената радиоактивност се наблюдава на цялата планета. Към естествените източници на йонизиращи лъчения спадат космическите лъчи и радиоактивните вещества в природата.

Изкуствената радиоактивност е открита от Ирен и Жулио Кюри през 1934 год. Понастоящем съществуват над 1000 изкуствени радионуклида, които се използват в медицината, приборостроенето, космическите апарати и други.

Опасност от радиоактивно замърсяване може да възникне вследствие на радиационна авария в АЕЦ „Козлодуй“ или пренос на радиоактивни вещества при аварии на ядрени централи в други страни. При радиационна авария хората могат да получат облъчване вследствие на радиоактивно замърсяване: външно, при престояване в замърсен район и вътрешно- чрез вдишване на радиоактивен прах и приемане на замърсени хранителни продукти и вода.

Особеното в радиоактивното замърсяване е, че то не се усеща от човека- няма мирис, цвят или вкус. Изотопите изхвърлени във въздуха имат период на полуразпад от части от секундата до милиони години.

4.4 Опасност от пожари:

Пожарът е горене, разпространяващо се без контрол във времето и пространството, характеризиращо се с отделяне на топлина, придружено с дим или

пламъци, или и двете. Пожарът може да заплашва човешки живот и здраве, материални ценности или околната среда.

4.4.1. Горски пожари:

Характерно за горските пожари е, че те се разпространяват бързо на големи площи в пресечени местности и труднодостъпни места за техника и хора. Нанасят огромни щети на горския фонд, флората и фауната, и могат да доведат до екологична катастрофа. Често взимат човешки жертви и представляват опасност за населените места в близост до горските масиви. Вследствие на вятъра и турбулентните въздушни течения при пожар, фронтът на пожара често променя посоката си. Сухото време, изсъхналата растителност и вятъра са фактори, които бързо усложняват пожарната обстановка. Горските пожари се разделят на низов, върхов и подземен (торфен), с различна скорост на развитие и различни начини и способности за гасене. При 99% от горските пожари, причините са в човешка дейност (небрежност или умисъл) и 1% се причиняват от природни явления. Ликвидирането на горски пожар изисква значителен технически и човешки ресурс.

В предвид, че 57% от територията на областта е заета от горски площи, рискът за мащабни горски пожари със значителни екологични и материални щети е напълно реален. Застрашени са всички населени места и обекти в близост до горски масиви, като опасността е най-висока при близост с иглолистните и смесените гори. Рискови са масивите в Рило-Родопската част на областта и в района на Средна гора. Критични са местата, при които горските масиви граничат с житни посеви или с пасища и необработваеми площи.

4.4.2. Пожари в земеделски земи, пасища и необработваеми площи:

Този тип пожари възникват ежегодно на територията на страната. Подобно на горските пожари, продължителните засушавания, изсъхналата растителност и вятърът са фактори, които способстват за бързото им развитие. Пожари в необработваеми земи са характерни и през зимните месеци в периодите със сух студ.

Характерно при тях е бързото развитие, особено при наличие на вятър. В такава обстановка линейната скорост на разпространение на огъня в житни масиви може да достигне до 500-580 метра/ минута.

Подобен тип пожари нанасят огромни загуби на житни култури, лозови и овощни масиви, унищожават кошери, флората и фауната в района на пожара. Често са причина за разпространението на огъня в горски масиви. Представляват опасност за населените места, транспортните средства и за хората и животните в зоната на пожара. Възможни са и човешки жертви.

На територията на областта особено рискови са териториите преди планинските масиви на Родопите и Средна гора.

4.4.3 Пожари в урбанизирана територия:

Пожарите в жилищни и обществени сгради се характеризират с висока температура и обилно димоотделяне, поради високо горимо натоварване и използваните изкуствени материали. Този тип пожари могат да доведат до голям брой жертви и силни обществени реакции. В зависимост от степента на застрояване на територията и в съчетание с природни фактори (суша или силен вятър) е възможно огъня да обхване голям брой сгради и да предизвика значителни материални щети и човешки жертви. Възможно е да се наложи мащабна евакуация и много жители да останат продължителен период без дом. На територията на областта е възможно да възникнат в курортите и в сгради и обекти за масово събиране на хора, както и в териториите, които граничат с горски масиви в Родопите и Средна гора.

Рисков е зимния отоплителен сезон, при който отоплителните уреди и човешката небрежност се явяват като основни фактори за възникване на пожари в сградите. Възможно е да възникнат и вследствие разпространението на горски пожар или пожар в необработваеми земи.

4.5 Опасност от промишлена авария:

Авария е опасно произшествие от техногенен характер, което може да доведе до големи разрушения при дадения обект или в околната среда, както и да застраши

живота на хора. Когато аварията е свързана с раняване на хора или причиняване на смъртта им, тя се нарича катастрофа.

В зависимост от технологичните процеси и използваните вещества в производството е възможно да се получат опасни разливи с изпарения, възникване на взрив или пожар с отделяне на опасни продукти на горене, чрез които в зависимост от посоката на въздушните течения да се получи загазване на определени територии, да се наложат ограничения на жители на населени места, включително и да се извърши евакуация. Възможно е да има човешки жертви, значителни материални и екологични щети.

На територията на областта има регистрирани 1 предприятие с висок рисков потенциал и 8 предприятия с нисък рисков потенциал, съгласно чл.103 от Закона за опазване на околната среда.

С висок рисков потенциал е класифицирана производствената площадка на „Орика мед България“ АД, която е за производство на експлозиви за граждански цели. Рискът за населението е незначителен, поради местоположението и отдалечеността на предприятието от жилищни райони и населени места.

4.6 Опасност от обилни снеговалежи и снегонавявания:

Снегът е валеж под формата на множество ледени кристали (снежинки) и образуваните от него натрупвания по земната повърхност. Снегоносните облаци най-често се формират в зони с ниско атмосферно налягане, които обикновено съчетават топъл и студен фронт. Физиката на развитието на снежните кристали в облаците е резултат от сложно съчетание на параметри, сред които влажността и температурата. Снеговалежите варират според географската ширина, надморската височина и други фактори, които оказват влияние на времето по принцип.

Снежните бури възникват и се развиват, подхранвани от източници на атмосферна влага и студен въздух.

Обилните снеговалежи предизвикват нарушения в електроснабдяването, водоснабдяването, телекомуникациите, транспортните услуги, образованието, болничната дейност и други услуги за населението. Натрупването на тежък сняг по покривите на сградите може да доведе до разрушаване на конструкциите. В планините могат да се образуват лавиноопасни натрупвания, които да предизвикат животозастрашаващи лавини. При топене на снега от покривите на сградите често възникват малки лавини, които могат да застрашат минувачи и паркирали автомобили. Големи ранни снеговалежи могат да нанесат значителни поражения на дървета. Рязкото снеготопене може да е предпоставка за наводнения.

Снегонавяването е неблагоприятно климатично явление от обилен снеговалеж съпроводен със силен вятър. Рискови за снегонавяване са откритите и равнинни части на област Пазарджик, но е възможно да се образуват и в открити планински части като района на Белмекен. Преспите могат да блокират автомобилни и железопътни трасета.

4.7 Опасност от поледици и обледявания:

Поледичата е много тънък слой лед, който се образува по пътища и тротоари при понижаване на температурата на въздуха и почвата. Поледичата се наблюдава само на нивото на земната повърхност. Тази тънка кора лед има цвета на материала под нея и е много трудно забележима. Може да създаде хлъзгави и опасни условия, без шофьорите или пешеходците да забележат променящите се метеорологични условия. В действителност този лед е толкова тънък, че е напълно прозрачен и по тази причина изглежда същия цвят какъвто е предмета, обикновено черен асфалт. Може да се образува на повърхността на вода, а също така на мостове.

Обледяването е явление, което се наблюдава ежегодно в България. Географското положение на страната спрямо пътищата на зимните Средиземноморски циклони е особено благоприятно за интензивни обледявания, затрудняващи нормалното функциониране на различни технически съоръжения (електропроводи, антени, мачти и др.) и често водещи до аварии по тях.

Обледяванията могат да предизвикат падане на дървета върху съоръжения и сгради и да блокират основни пътища и нарушаване на основни услуги за населението.

Най-застрашени в това отношение са планинските части на областта, където съществуват оптимални условия, както за интензивни отлагания, така и за продължителното им задържане, но е възможно да се образуват и в равнинната част при температурна инверсия.

4.8 Опасност от свлачища и срутища:

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Основно причините за възникване на свлачища се разделят на две групи- пасивни и активни.

Пасивни причини са геоложкият строеж и наклонът на склона. Свлачища възникват най-често при склонове, където сравнително водопропускливи разновидности (песъчливи глини, глинести пясъци, глини) залягат върху водонепропускливи скали. Също така при наклонени пластове от седиментни скали.

Активни причини са колебанията на нивата на подземните води, навлизане на повърхностни води, земетресенията, работата на тежки машини, строителството.

Свлачищата се характеризират с някои основни признаци – нарушен микрорелеф на склона, наличие на пукнатини в почвата, наклонени дървета, пукнатини в сградите, наличие на заблацията и извори на различни нива по склона.

Срутища – внезапно нарушаване на устойчивостта на стръмни склонове от сравнително твърди почви или скали, което често се наблюдава по пукнатини. При срутищата повърхнината на плъзгане обикновено е по-стръмна от 45 градуса.

Геозащита ЕООД –Перник води регистър за свлачища на територията на област Пазарджик.

Опасност от срутване на скална и/или земна маса има по всички пътища в планинските участъци и склонове в населените места, чиито откоси са стръмни и има пукнатини и изветрели скални породи.

Щетите от тези явления са значителни, материални и финансови, но е възможно да има и човешки жертви, както и ограничаване на достъпа до населени места. За трайно стабилизиране на свлачища и срутища е необходим значителен финансов ресурс и изготвяне на проекти от специалисти в тази област.

4.9 Опасност от силни бури:

Бурята е метеорологично явление, свързано със силно раздвижване на атмосферата, засягащо земната повърхност. То може да включва силен вятър, гръмотевици и светкавици (гръмотевична буря), силни валежи или различни материали, носени от вятъра (пясъчна буря, снежна буря и други).

Ежегодно и през всички сезони на годината, на територията на цялата област възникват подобни природни явления, които нарушават електрооснабдяването, телекомуникациите, водоподаването, транспортните връзки поради паднали дървета, често водят до значителни щети на обществени и жилищни сгради. Възможни са и човешки жертви.

4.10 Опасност от градушки:

Градушката е атмосферно явление, което се наблюдава главно през по-топлите месеци на годината. В зависимост от циркулацията на атмосферния въздух и рязкото му охлаждане през пролетта или лятото, парата придобива твърдо агрегатно състояние във вид на ледени топчета в различни размери. Те могат да бъдат с големина от оризово зърно до орех. В крайни случаи може и да са по-големи. Градушката пада във вид на твърд валеж. Заради голямата маса на ледените елементи те се движат с голяма скорост и сила от огромна височина към земята.

Градушката се образува през лятото от характерен тип облаци, които в науката са познати като градоносни или купесто-дъждовни. Те обикновено се формират много бързо над сравнително малка територия. Процесът на валеж на градушката е доста интензивен. Обикновено той продължава за кратко време и след това бързо затихва.

Градушките могат да нанесат сериозни поражения върху автомобили, стъклени покривни конструкции, тавански прозорци, и най-вече върху селскостопански посеви и насаждения. В редки случаи масивни зърна град причиняват мозъчни сътресения или фатални травми на главата. Географското

положение и разнообразния релеф на страната предопределят България като една от най-градобитните страни в Европа.

4.11 Опасност от продължителни засушавания:

Продължителен безвалежен период със съпътстващи го повишена температура, намалена влажност, повишени изпарения; дефицит на почвената влажност с проявление на сух коренообитаем почвен слой и нарушен воден баланс в почвата, с влияние върху развитието на растенията и техните добиви и условията за развитие на организмите в почвата; отчетливо намаление на водните ресурси – повърхностен и подземен отток, намалено подхранване на язовири, водоеми и влажни зони със съпътстващи ги въздействия по отношение на природата, екосистемите и хората; пряко отражение на недостига на вода върху водоснабдяване, водопотребление, напояване, воден транспорт, електропроизводство и др.

Представените климатични сценарии за България са разработени в НИМХ-БАН в рамките на проекта CECILIA. Проведени са симулации на регионалния климат за бъдещето, за два интервала – “близко бъдеще” (2021-2050 г.) и “далечно бъдеще” (2071-2100 г.), като резултатите за тенденциите (т.е. изменението спрямо сегашния референтен климатичен период 1961 - 1990 г.) за средната годишна температурата на въздуха и средната годишна валежна сума.

4.12 Опасност от голяма транспортна катастрофа:

4.12.1. Въздушен транспорт в населено място:

По данни от сайта на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ на територията на областта няма изградени летища и летателни площадки за граждански цели.

На територията на областта няма изградени военни летища.

На територията на областта няма функциониращи селскостопански летища.

При падане на самолет в населено място или промишлен обект ще има значителни материални щети и са възможни човешки жертви, но вероятността за подобно събитие е минимална.

4.12.2. Автомобилен транспорт - извършва превоз на пътници и товари. В товарния транспорт се използват високотонажни коли с ремаркета, тежки самосвали, малотонажни товарни коли, специализирани автомобили и други съвременни автомобилни средства. Превозват се различни типове товари, някои от които са опасни (твърди, течни или газообразни) вещества.

Превоза на пътници се извършва основно от автобуси и леки автомобили.

При движението на транспортните средства или при товаро-разтоварни дейности могат да се получат тежки произшествия, които да доведат до загуба на човешки животи, различни видове наранявания на хората, застрашаване живота и здравето на населението в населените места, както и до тежки екологични последици.

Ежегодно на територията на страната възникват тежки автомобилни катастрофи с тежки последици.

4.12.3 Железопътен транспорт - извършва превоз на пътници и товари като капацитета на влаковите композиции надхвърля значително капацитета на превозните средства на автомобилния транспорт. Превозват се големи обеми от различни товари, които понякога са опасни вещества.

Броят на пътниците в пътническите влакови композиции също понякога е значителен.

При превоз или товаро-разтоварни дейности е възможно да се получат тежки аварии, които да застрашат или да отнемат човешки животи, да се получат значителни материални щети и екологична катастрофа.

4.13 Опасност от епидемии:

Епидемия е налице, когато нови случаи на определено заболяване при хората и през определен период, значително надхвърлят обичайното и очакваното, т.е. имаме масово разпространение на болестта. Епидемията се отнася до локално разпространение, но ако излезе извън границите на страна и континент, се смята за пандемия. Най-често причинителя за епидемията е инфекциозен агент, така че става

дума за инфекциозно заболяване, като чума, холера, дифтерия, скарлатина, грип и други.

В зависимост от характера на заболяването основните пътища на разпространение на инфекцията биват:

- хранителна или водна – дизентерия, тиф;
- въздушно-капкова – грип;
- трансмисивна – малария, тиф;
- контактна – СПИН, бяс.

Тенденциите за изменение на климата ще оказват сериозно влияние върху появата и разпространението на болести, които не са били познати на географското ни положение.

Свободното придвижване на хора и стоки по цялата планета също е рисков фактор за появата и разпространението на опасни болести.

Епидемии от щамове на грип възникват ежегодно на територията на страната и област Пазарджик не е изключение.

4.14 Опасност от епизоотии:

Епизоотия е масово развитие на инфекциозно заболяване по животни върху определена територия. Епизоотията като масова инфекция представлява сложен процес, който има свой механизъм, превръщащ единичната инфекция в масова. Епизоотичният процес е основна закономерност за всяка инфекциозна болест и се характеризира със свързани, взаимнообуславящи се, последователни заразявания на здравите животни с причинителите на инфекцията. Факторите, които влияят върху появата, развитието и ликвидирането на епизоотичния процес, са източниците на инфекцията, начините за предаване на инфекциите, начините за разпространение на заразните болести и естеството на епизоотичния процес.

Първичен източник на инфекция са болните животни, техните продукти и труповете.

Вторичен източник на инфекция са главно почвата, водата и фуражите.

Най-важните фактори за разпространяване на заразните болести са: свободното отглеждане и движение на животните; придвижването и търговията с животни; придвижването и търговията с животински суровини; предприятията за преработка на животински суровини. Промяната на климата също оказва съществено влияние за появата, развитието и разпространението на болести, които в миналото не са имали условия за развитие у нас.

Област Пазарджик не е гранична със съседни страни, което е благоприятен фактор за предпазване от заразни болести по животните, но граничи с рискови области и съществува реална опасност от развитието на епизоотии. В зависимост от процеса, начините и продължителността на овладяване на болестта има опасност от ликвидиране на цели отрасли от животновъдството.

4.15 Опасност от ерозия:

Ерозия е въздействието на повърхностни процеси (като водни течения или вятър), които премахват почва, скали или разтворени вещества от едно място на земната кора и го пренасят до друго място. Ерозията може да е в резултат на всяка човешка дейност, която излага почвата на въздействието на дъжда и вятъра, увеличава скоростта на оттока от дъждовна вода и разширява засегнатата площ. Земеделски дейности като разораване на наклонени терени, отстраняване на вегетативния почвен слой, изоставяне на тераси, обезлесяване и други дейности усилват ерозионните процеси. Ерозията на почвата е един от основните фактори за деградация на земите и основен процес за опустиняването в световен мащаб. Проучванията върху състоянието на поземлените ресурси у нас показват, че над 80% от обработваемите площи и 15% от горския фонд са подложени на водна ерозия, а 37% -на ветрова ерозия. В резултат на ерозията се затлачват и увреждат язовирите и речните корита. Общата средногодишна загуба на земни маси от всички видове почви в България е около 136 тона на година.

Според данните на Изпълнителната агенция по околна среда, отразени в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република

България, област Пазарджик не е посочена като територия с най-висока интензивност на ерозионните процеси- водоплощна и ветрова ерозия.

Риска от ветрова ерозия на територията на областта е незначителен към момента.

5. Резюме на планираните мерки и дейности за превенция

За защита на полските и горските територии от пожари през 2024 г., Областна администрация - Пазарджик работи в тясно взаимодействие с РС ПБЗН, доброволните формирования по общини и служители от ТП ДГС - Пазарджик. При необходимост същите се подпомагат от сформирани на място от кметовете групи по населените места в областта.

През 2024 г. бяха извършени от междуведомствена комисия, създадена със Заповед на Областен управител по реда на Закона за водите и Закона за защита при бедствия, планови проверки за готовността за безопасна експлоатация на язовирите и съоръженията към тях в област Пазарджик. Проверките обхванаха 97 от общо 99 язовира на територията на областта. При извършените проверки не бяха констатирани сериозни нарушения и нередности по експлоатационното състояние на язовирите. За всички тях има изготвени констативни протоколи, а за констатираните нарушения са дадени предписания за тяхното отстраняване. Предписанията дадени от междуведомствената комисия се контролират от компетентните органи.

По отношение на дейностите, свързани с готовността за работа в усложнена зимна обстановка, през 2024 г. в общините на територията на област Пазарджик са изготвени Планове за зимното поддържане, чрез които се организира превантивната дейност срещу природните бедствия „Снегонавяване“, „Поледици“ и „Обледяване“. Същите включват: избор на фирми за зимно поддържане чрез обществени поръчки; назначаване на междуведомствена комисия от кмета на общината за преглед и преценка готовността на техниката и материалите за зимното поддържане; графици за почистване, съобразени с приоритетните обекти /основна улична мрежа, детски и социални заведения, училища, здравни служби и административни сгради/. В зимното поддържане са включени и мероприятията по координация и взаимодействие с ОПУ-Пазарджик, „ВиК“ – Пазарджик, РДПБЗН – респективно РСПБЗН, ОДМВР – респективно РУМВР, ЦСМП по общини, целево финансиране на дейностите по зимното поддържане и др.

Информация относно налични и необходими системи за наблюдение и предупреждение на територията на областта:

Кметовете на общини и съответните ръководители на областно ниво на териториални структури на централната изпълнителна власт (включително ръководителите на структурите на областно ниво на службите за спешно реагиране) информират областния управител за всички възникнали инциденти, които водят или могат да доведат до:

- необходимост от подпомагане на реагирането на общинско или областно ниво;
- ескалиране на ситуацията на общинско или областно ниво.

Дейностите, свързани с реагирането се изпълняват от службите и другите структури на министерствата и ведомствата, търговските дружества, лечебните и здравните заведения, юридическите лица с нестопанска цел, функциониращи на територията на общината при запазване на институционалната или организационната им принадлежност и определените им функции или предмет на дейност.

Дейностите, свързани с реагирането при бедствия се изпълняват от всяка институция съгласно планове за изпълнение на задачите от областния план за защита при бедствия.

През 2024 г. започна планово почистване на приоритетни речни участъци от самонастанила се дървесина, растителност, храсти и битови отпадъци, с цел поддържане на нормална проводимост на реките, постоянна и превантивна защита от наводнения в Област Пазарджик.

Бяха почистени речни участъци, попадащи в територията на област Пазарджик, които са извън регулационните граници на населените места и без корекции в речното корито, общо 27 километра от предвидени 47 км.:

1. Участък от р. Стрелчанска Луда Яна (Позиция №8 от Програмата), а именно: Участък с начални координати 42°28'47.28"N 24°19'51.37"E и крайни координати 42°26'12.3"N 24°20'31.8"E, в землището на гр. Стрелча, с. Дюлево и с. Попинци, общ. Панагюрище, 6 км (приблизителна стойност).

Участъка от р. Стрелчанска Луда Яна е отразена в КККР и включва следните имоти ПИ 69835.1.261; ПИ 57580.414.334 и ПИ 24726.142.105.

Участък с начални координати 42°24'33.4"N 24°17'05.5"E и крайни координати 42°26'12.3"N 24°20'31.8"E, в землището на с. Поибрене, с. Свобода, 5 км.

Участъка от р. Стрелчанска Луда Яна е отразена в КККР и включва ПИ 57580.91.565, 57580.562.555, 57580.62.554, 65807.13.431.

2. Участък от р. Тополница в землището на с. Церово, 4 км.

Участък с начални координати 42°23'5.65"N 24°2'32.07"E и крайни координати 42°23'38.25"N 24°0'20.59"E срещу течението на реката, до границата между област Пазарджик и област София.

Участъка от р. Тополница е отразен в КККР и включва следните имоти ПИ 78478.100.712; ПИ 78478.88.705; ПИ 78478.86.711.

3. Участък от р. Меде дере в землището на гр. Стрелча, 5 км.

Участък с начални координати 42°30'38.1"N 24°19'20.5"E и крайни координати 42°33'00.5"N 24°21'16.8"E.

Участъка от р. Меде дере е отразена в КККР и включва следните имоти ПИ 69835.49.57; ПИ 69835.4.708; ПИ 69835.4.47.

4. Участък от р. Потока в землището на с. Овчеполци и с. Тополи дол, 7 км.

Участък с начални координати 42°20'32.76"N 24°25'45.36"E и крайни координати 42°20'5.32"N 24°27'15.91"E, попадащ в ПИ 53285.85.5 – с. Овчеполци, ПИ 72713.64.3 и 72713.64.4 – с. Тополи дол, 3.5 км.

Участък с начални координати 42°19'54.06"N 24°27'24.39"E и крайни координати 42°19'5.29"N 24°29'3.13"E, попадащ в ПИ 72713.22.38 и 72713.26.13 – с. Тополи дол, 3.5 км.

По програмата за планово почистване на речните участъци от самонастанила се дървесина, растителност, храсти и битови отпадъци, с цел за поддържане на нормалната проводимост на реките, постоянна и превантивна защита от наводнения в област Пазарджик продължава работата и през 2025 г. Предвижда се почистване на не по-малко от 30 километра.

6. Информация относно налични и необходими системи за наблюдение и предупреждение на територията на областта.

6.1. Кметовете на общини и съответните ръководители на областно ниво на териториални структури на централната изпълнителна власт (включително ръководителите на структурите на областно ниво на службите за спешно реагиране) информират областния управител за всички възникнали инциденти, които водят или могат да доведат до:

- необходимост от подпомагане на реагирането на общинско или областно ниво;

- ескалиране на ситуацията на общинско или областно ниво.

6.2. Областния управител информира областните управители на съседни области и Националния оперативен център при ГДПБЗН-МВР за потенциално или ескалиращо опасно събитие на територията на областта;

6.3. Структурите на ЕСС с отговорности по изпълнението на този план, когато е възможно, се предупреждават и поставят в режим на готовност. Тези структури трябва да имат готовност да реагират и изпратят лице за връзка в областния щаб при поискване от областния управител;

Отговорности за извършване на предупреждение на населението, областния управител, структурите на ЕСС и др. организации във връзка с опасности и заплахи за територията на област Пазарджик.

Гласовата информация към Националния сигнал за тревога включва предварително записани съобщения - единни за страната - за вида опасност, и последващи съобщения за конкретната ситуация.

7. Готовност на съставните части на единната спасителна система и населението:

Основните съставни части на Единната спасителна система на територията на областта са: Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ Пазарджик, Областна дирекция на МВР Пазарджик, Център за спешна медицинска помощ Пазарджик и Областен съвет на Български Червен кръст Пазарджик.

Основните съставни части на ЕСС осигуряват непрекъсната готовност за приемане на съобщения при възникване на бедствия, тяхната оценка и незабавни действия.

Другите съставни части на Единната спасителна система включва структурите на министерства и ведомства, общини, търговски дружества и еднолични търговци, лечебни и здравни заведения, юридически лица с нестопанска цел, доброволни формирования и въоръжените сили.

Другите съставни части на ЕСС предоставят помощ при поискване, съгласно плановете за защита при бедствия.

Въоръжените сили предоставят помощ при провеждане на спасителни и неотложни аварийно -възстановителни работи с разрешение на Министъра на отбраната въз основа на искане от съответния държавен орган, съгласно плановете за защита при бедствия.

Със заповед на Областния управител е създаден Областен щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия и взаимодействие с Националния и Общински щабове.

На територията на областта действа Система за раннопредупреждение и оповестяване на населението с подаване на звуков сигнал /Сиренна система/. Във част от общините има изградени такива сиренни системи, интегрирани към Националната система за ранно оповестяване, като във останалите общини също има изградена такава сиренна система, но там е създадена организация за локално електромеханично задействане на наличните сирени, които регулярно се поддържат в изправно техническо състояние. Задействането им се съгласува с РДПБЗН - Пазарджик.

8. Област Пазарджи и общините в нея не са срещали затруднения с осигуряването на ресурси и техника през изминалата година, за разрешаване на проблеми свързани с бедствия и аварии. До голяма степен това се дължи и на факта, че голяма част от юридическите лица на територията на областта, притежаващи необходимата техника, предоставят своята подкрепа доброволно и своевременно.

9. През изминалата 2024 година бяха проведени всички предвидени тренировки по План-график за провеждане на тренировки по системата за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС за област Пазарджик, което включва общо 8 тренировки през цялата година, по 2 на група, на общо 25 групи (отделни институции и доброволни формирования) на територията на областта.

На територията на област Пазарджик през изминалата 2024 г., по данни от доклади на МВР, успешно са проведени всички планови тренировки за населението чрез Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия и въздушна опасност, която се тества два пъти годишно – през първият работен ден на месеците април и октомври, и на 2-ри юни – ден на Ботев.

10. Със Заповед №РД-275/11.12.2023 г. на Областен управител бе създадена организация за събиране на информация и анализ за осигуряване на спасителни и неотложно аварийни-спасителни работи при влошена метеорологична обстановка на територията на област Пазарджик, с която териториалните звена на органите на централната администрация – област Пазарджик се задължават да подават информация, относно получени сигнали, свързани с влошената метеорологичната обстановка, съгласно тяхната компетентност при евентуално влошаване на метеорологичната обстановка на територията на област Пазарджик.

11. Съгласно чл. 50, ал. 1 от Закона за защита при бедствия кмета на общината със заповед обявява „Бедствено положение“ за цялата или за част от територията на областта, като копие от заповедта се изпраща на Министъра на МВР.

Оповестяване на органите на изпълнителната власт и частите на ЕСС се извършва от дежурните в Оперативния център на РДПБЗН- Пазарджик и от дежурния по областен съвет за сигурност (ОСС).

Областния щаб подпомага Областния управител по отношение на организацията и ръководството на реагирането при бедствия на територията на общината. Щабът се активира от Областен управител.

Дейностите, свързани с реагирането се изпълняват от службите и другите структури на министерствата и ведомствата, търговските дружества, лечебните и здравните заведения, юридическите лица с нестопанска цел, функциониращи на територията на общината при запазване на институционалната или организационната им принадлежност и определените им функции или предмет на дейност.

Дейностите, свързани с реагирането при бедствия се изпълняват от всяка институция съгласно планове за изпълнение на задачите от областния план за защита при бедствия.

12. Информация за изградената система за наблюдение и оценка на поставените цели и задачи при планирането на защитата при бедствия:
Резултатите от дейностите по превенцията и изпълнението на заложените мерки се отчитат както следва:

12.1. Чрез отчети на регионалните структури на министерствата и ведомства в чиято компетентност са заложените мерки и в чиито бюджет са финансирани.

12.2. Периодично през годината в насрочени заседания по актуална тематика на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия. На заседанията може да се извършват и корекции в планираните мерки съобразно промяна в обстоятелствата и данните, използвани при планираните мероприятия. Отчетите или промените се докладват писмено от съответната регионална структура на министерство или ведомство като при необходимост от промяна в мероприятията се посочват и съответните мотиви. Писмени доклади и предложения се внасят в Областна администрация Пазарджик до секретаря на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, който от своя страна информира членовете на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия за внесените документи и в едномесечен срок насрочва заседание на съвета, за приемане или отхвърляне на предложените промени, след което се публикуват за обществено обсъждане и приемане от Националния съвет за защита при бедствия при спазване на процедурата на чл.6г от Закона за защита при бедствия.

12.3. Годишен преглед и доклад за състоянието на защитата при бедствия:

12.3.1. От съответния общински съвет за намаляване на риска от бедствия до Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, за състоянието на защитата при бедствия на територията на общината.

12.3.2. От Областния съвет за намаляване на риска от бедствия до Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет, за състоянието на защитата при бедствия на територията на област Пазарджик.

12.4. Ред за осъществяване на наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване при различни опасности: Редът е регламентиран в чл.11 от Закона за защита при бедствия:

12.4.1. Наблюдението, ранното предупреждение и оповестяването се основават на:

- Информация и данни, предоставени от физически лица, организации и институции;
- Информация и данни от системи за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления;
- Информация и данни, получени в центровете на Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112;
- Хидрометеорологична прогностична информация за опасни явления от Националния институт по метеорология и хидрология, Агенцията за проучване и поддържане нивото на река Дунав и други;
- Международен обмен на информация и данни.

12.4.2. По-горе упоменатата информация се предоставя безвъзмездно на Министерството на вътрешните работи (МВР), на министрите, в рамките на тяхната компетентност, и на областните управители и кметовете на общини съобразно ситуацията.

12.4.3. С цел предприемане на бързи и подходящи действия за намаляване на риска от бедствия и подготовка за реагиране от компетентните органи се извършва ранно предупреждение чрез комплекс от дейности за разпространяване на спешно предупреждение към обществеността за предстоящо бедствие в определена територия.

12.4.4. Ранното предупреждение изисква:

- Осъществяване на наблюдение за наличието на признаци за предстоящо бедствие;
- Анализ на данните от наблюдението по горната точка;
- Вземане на решение от страна на компетентните органи;
- Разпространение на предупредителна информация за предстоящо бедствие;
- Предприемане на подходящи действия.

12.4.5. Ранното предупреждение се извършва по разпореждане на министрите, на областните управители, на кметовете на общини, на кметовете на населени места, на кметските наместници или на упълномощени от тях служители.

13. Информация за планираните мерки за възстановяване при бедствия:

Своевременно възстановяване на нормалните функции и дейности на обществото и обектите от критичната инфраструктура, както и минимизиране на последиците от бедствието.

Относно създаването на организация, управление и координация на дейностите по подпомагане и възстановяване, процесът е регламентиран в глава шеста (от чл. 54 до чл. 58) от Закона за защита при бедствия и в Правилника за организацията и дейността на Междуправителствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.

Предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица се извършва чрез:

- Подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие. (съгласно чл. 55, ал.1 от ЗЗБ);
- Неотложната помощ се организира, осигурява и предоставя от кметовете на общините и включва:
 - изхранване и временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и животни;
 - раздаване на облекло и битово имущество на пострадалите (засегнатите) лица;
 - предприемане на други необходими мерки.

За извършване на дейностите се използва наличния човешки ресурс на общинските администрации, доброволните формирования, доброволци, Регионална дирекция Социално подпомагане Пазарджик, Областен съвет на БЧК Пазарджик, съответния Общински щаб за защита при бедствия и Областния щаб за защита при бедствия.

Финансовото осигуряване на процеса по възстановяване и подпомагане се осигурява чрез:

- Средства от Държавния бюджет, чрез Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.
- Общински бюджети.
- Бюджети на министерства и ведомства.
- Структурни фондове на Европейския съюз.
- Дарения и други.
- Търговски дружества и едноличните търговци- за обектите им.

ЧАСТ 2: Доклад за приоритетните дейности за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо финансиране през следващата календарна година (ДПДФ)

Необходимо е отпускането на повече финансови средства на Национално ниво за изпълнение на задълженията по чл. 140 от Закона за водите – осигуряване на пропускливост на речните корита.

Като приоритетни мерки за осъществяването на ефективна превенция на риска от бедствия ежегодно се предвижда подобряването на комуникацията и свързаността между отделните институции от единната спасителна система, както и подготовката и готовността за навременното реагиране при възникнало бедствие с цел ограничаването и намаляването на нанесените щети. Работи се в посока за увеличаване състава на доброволните формирования към общинските администрации и тяхната подготовка за справяне в кризисни ситуации.

При извънредни ситуации и/или при настъпващи неблагоприятни метеорологични условия населението на територията на областта се уведомява чрез средствата за масова информация на местно ниво. С изключение на доброволните формирования които са създадени към общините. При настъпване на бедствие доброволците се уведомяват чрез дежурният по общински съвет за сигурност или от кмета на общината.

Разходите за защита при бедствия се състоят основно в поддържане на пътната инфраструктура през зимният сезон и недопускането на това да се затварят пътища и улици поради снегонавяване. Посочените мероприятия се осъществяват за сметка на съответната община или Областно пътно управление – Пазарджик. Включват и разходи за поддръжка на язовирни стени и речни корита. Основното финансиране на дейностите са основно от общинските бюджети. В определени случаи, когато разходите са непосилни за общината се търси финансиране от междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет.

Предвидено е своевременното предвиждане от страна на общините на средства в общинския бюджет за разходи свързани с почистване на речните корита и дерета в урбанизираните части от територията им.

От изложеното по горе можем да направим следните ИЗВОДИ:

- Превантивната дейност осигурява надеждна защита на населението, обектите от националното стопанство и околната среда.

- Посоката е към подобряване на превантивната дейност и готовността за реагиране при бедствия чрез по-ефективни превантивни мерки и по-висока степен на готовност за реагиране при бедствия, да се набележат ясни цели за провеждане на превантивни дейности, които да бъдат заложи в областната програма за

намаляване на риска от бедствия, за постигне по-голяма конкретност, точност и прецизност при планирането във всички звена.

– Ключово място се отрежда на запознаването на населението с потенциалните рискове и заплахи. Необходимо е да се търси по-голям обхват при обучението на населението, което да бъде по-конкретно, съобразено с използваните технологии, с характера на групите обучаеми и природните и техногенни особености на населените места.

Като цяло защитата при бедствия в област Пазарджик и превенцията за защита от бедствия основно е систематизирана в предварителни проверки наблюдение на основните рискове за възникването им, но въпреки това не винаги успяваме да предвидим природните бедствия и ситуациите, които могат да възникнат, с наличният финансов капацитет и ограничените възможности на администрацията се стараем да поддържаме добро ниво на превенция от бедствия.